

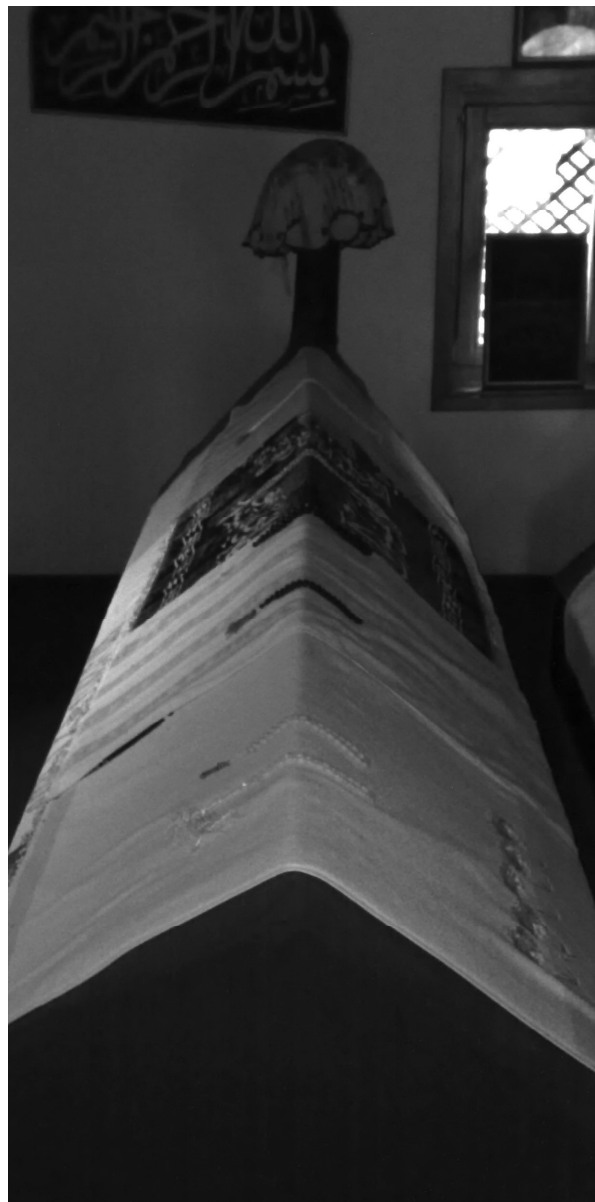

ŠEJH HASAN - HILMI BABA

Šejh Hasan baba Hadžimejlić je bio najstariji sin šejha hadži Mejli babe. Imao je nadimak Hilmi baba - Blagi. Tačan datum rođenja nije moguće utvrditi. Upoređujući neka dokumenta dolazi se do pretpostavke da se šejh Hasan baba mogao roditi negdje oko 1850. jer najraniji i najsigurniji podatak govori da je u vrijeme dok je Hasan efendija bio na školovanju u fojničkoj medresi, šejh hadži Mejli baba preselio na Ahiret (u. 1854.), a govori se da je tada Hasan bio maloljetan.

Šejh Arif ef. Kurd zvani Zelenko koji je bio muderis u čuvenoj fojničkoj medresi, prema nalogu svog šejha hadži Mejli babe preuzima starateljstvo nad mladim Hasan efendijom za koga je bilo predviđeno da bude šejh u tekiji u Vukeljićima. Poslije školovanja u Fojnici, šejh Arif Sidki je poslao Hasan efendiju u Atmejdian medresu i hanikah (tesavvufska škola) u Sarajevo na dalje izučavanje islamskih nauka, gdje je i Arif efendija uskoro bio postavljen za šejha i muderrisa u hanikahu. Hasan efendija se za vrijeme svog školovanja u Sarajevu, oženio sa Melek hanumom, kćerkom Muhammed age Elezovića, uglednog Sarajlije. Kasnije, kada se vratio u Vukeljiće, šejh Hasan baba se oženio i drugi put, još za života svoje prve supruge Melek hanume. Habiba hanuma, šejhova druga žena, bila je unuka šejh Sirribabe i sestra hadži Husni efendije Numanagića.

Šejh Hasan efendija Hadžimejlić je bio čovjek nadprosječne inteligencije i zbog pokornosti i poslušnosti Allahu, dž. š., bio je nagrađen i obdaren znanjem i mudrošću. Svojim plemenitim i jednostavnim pristupom u ophođenju sa ljudima plijenio je jednako običnog čovjeka sa sela, prosječnog građanina ali i obrazovane ljude, zbog čega su mnogi htjeli da budu u njegovoj blizini. Posjećivali su ga svi

Kubura šejh Hasan-babe Hadžimejlića

Turbe šejh Hasan-Hilmi babe i njegovog evlada u Živčićima-Vukeljićima

važni i uticajni ljudi i ulema iz Sarajeva, Fojnice, Kiseljaka, Travnika, a i šire, tražeći od njega savjet i pouku kako za vlastite, tako i za državno-društvene potrebe. Neki od tih značajnih ljudi su bili reis Džemaludin efendija Čaušević, šejh hadži Husni efendija Numanagić (primio tarikat od šejh Hasana), šejh Osman efendija Nuri (primio tarikat od šejh Hasana), čuveni muderris Abdullah efendija Bajrić zvani Mula efendija (šejh Hasan ga postavio za šejha u nakšibendijskoj Gaziler tekiji u Sarajevu), kao i mnogi drugi. Za šejh Hasan babu je slovalo da u tarikat prima samo muderrise i muftije. Zahvaljujući upornošću i istrajnošću u tarikatskom djelovanju kojom se šejh Hasan efendija Hadžimejlić pored ostalih vrlina odlikovao, zaživjele se tekije u Visokom, Travniku, Konjicu, ali i u drugim bosanskohercegovačkim gradovima.

Šejh Hasan baba Hadžimejlić je vratio svoj ruh svome Gospodaru 21. februara 1899. godine, onako isto kao što su to učinili njegov djed po majci i otac. Sahrnjen je ne daleko od njih, šejh Mejli babe i šejh Husein babe Zukića u Vukeljićima. Nad njegovim zemnim ostacima nalazi se nišan sa tadžom nakšibendijskog reda, dok je na samom nišanu ostalo zapisano:

*„On (Allah) je vječno živ.
Šejh Hasan je sin Mejlije,
Otkrivao je tajne istine,
Konačno je otišao iz prolaznosti
I otputovao u vječnost.
Bio je muršid i kao takav umro
Pa neka oči kaplju krvlju.
Allabu, njegov kabur ispuni svjetlom.
Do njegova nastanjivanja u džennetu Adn.
10. ševala 1316.“
(21.02.1899.)*

U turbetu šejh Hasan babe se pored njega nalaze: sa njegove desne strane šejh Hasanova prva supruga Melek hanuma, sa lijeve strane najstariji sin šejh Kjazim efendija, drugi sa njegove lijeve strane je njegov sin šejh Refik efendija, a u drugom redu ispod njegovih nogu se nalazi sin šejh Abdullatif

efendija i unuk od šejh Hasan babe
šejh Behauddin efendija.

Šejh Hasanova prva supruga, Melek hanuma bila je veoma pobožna i istrajna u ibadetu. Kažu da je bila veoma napredna u tarikatu sa preživljenim halovima i mekamima. Dokaz tome ljudi su dobili i nakon njene smrti. Melek hanuma je bila pokopana izvan zidova, s vanjske strane turbeta šejh Hasan babe. I onda se jedne noći njezino tijelo preselilo ispod kubeta njenog šejha i supruge, šejh Hasana.

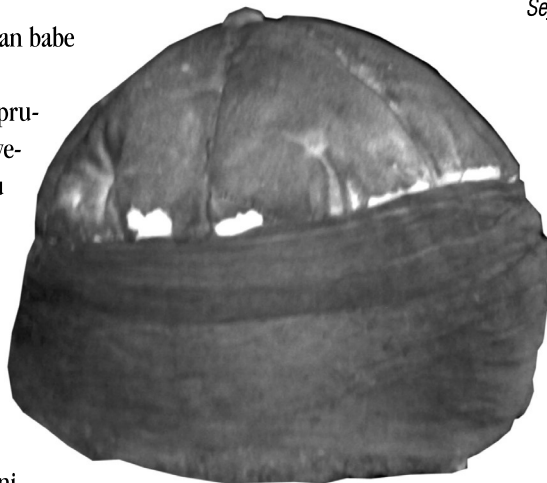
Šejh Hasan baba je imao jednog brata Huseina, koji je takođe bio šejh i jednu sestru Elif hanumu, koja je bila udata za Bećir-bega Buljinu u Majdanu. Sa svojom suprugom Melek hanumom imao je četiri sina: Kjazima, Abdullatifa, Refika i Salema (koji je preselio a nije bio oženjen), a sa drugom suprugom Habibom hanumom je imao sina Ilijasa.

Šejh Arif piše šejh Hasanu da ostane u Bosni

Ovdje ćemo istaknuti veliku ljubav i poslušnost koju je šejh Hasan baba iskazivao prema svom odgojitelju šejh Arif Sidki babi. Po okončanju svog školovanja, Hasan je htio i dalje da živi u Sarajevu sa svojom suprugom, ali je dobio poziv od šejh Arif ef. da se vrati u Vukeljiće i preuzme mjesto šej-

Šejh Hasan-babin tadž

ha u tekiji. U to vrijeme, 1868. godine šejh Arif Sidki preuzima mjesto šejha u nakšibendijskoj tekiji na Skenderiji u Sarajevu, a šejh Hasan efendija odlazi u Vukeljiće gdje je bio u doživotnom hizmetu i šejh u tekiji.

Kada Austro-Ugarska monarhija preuzima vlast u Bosni, šejh Arif Sidki, poznat još i po svom nadimku Zelenko jer je uvijek nosio zelenu odjeću i tadž, dogovara se sa šejh Hasanom da isele u Tursku. Pošto je Hasan efendija mnogo volio šejh Arifa a i on je njega volio ljubavlju jačom i iskrenijom nego što je između oca i sina, šejh Arif je predložio da on ode prvi u Istanbul i da malo razgleda je li život tamo bolji nego što je u Bosni. Šejh Hasan efendija je jako želio da ga slijedi, a istovremeno htio je da povрати imovinu koju je ostavio šejh hadži Mejli baba u Turskoj, pošto je njihovo porijeklo iz Kasriarifana sa juga Turske. Međutim, poznato je da je šejh Arif Sidki pisao pismo šejh Hasan ef. u kojem mu jasno kaže da Hasan efendija treba da ostane u Bosni! Faksimil ovog pisma je objavljen na stranicama ovog časopisa u broju 12., ali ćemo ga zbog autentičnosti i želje da čitaocu pružimo priliku da dokuči odnos između ova dva velika čovjeka, ponovo objaviti. U pismu se kao što možete i sami vidjeti, navodi da je šejh Arifov odlazak u Tursku omogućen ostanku šejh Hasana u Bosni. Takođe, šejh Arif naglašava šejh Hasanu ako ode iz Bosne, Bosna će hali (pusta u duhovnom smislu) biti!!!

Islamsko bratstvo

Prema kazivanju šejh Behauddin efendije Hadžimejlića, donosimo i jednu crticu iz života šejh Hasan babe. Šejh

Unutrašnjost turbeta Šejh Hasan-babe i njegovog evlada

Hasan baba se mnogo družio sa šejh hafiz Omer ef. Palošem. Zajedno su slušali predavanja u sarajevskoj medresi. Kada se 1880. godine šejh Arif izjasnio da bi išao za Istanbul, Hasan ef. i hafiz Omer izraziše želju da i oni krenu sa njim, kao za svojim šejhom jer su kod njega intisab učinili. On im preporuča da ostanu skupa, jedan uz drugog. Prije svog odlaska u Tursku, šejh Arif je predao šejhovski hilafet Hasan efendiji i on se vraća u Vukeljiće. Za njim dolazi i hafiz Omer. On se ženi sa udovicom Hasan babina brata Husejna. Sagradio je kuću u Vukeljićima i dijelio život i imetak sa Hasan babom. Toliko su se njihovi životi isprepleli da nijedan od njih dvojice nije tačno zna kome šta pripada. Kada je došlo vrijeme da hafiz Omer ide iz Živčića, Vukeljića, Hasan baba mu je rekao da ni sam ne zna šta je čije od imetka (posuda, stoke i ostalog). Hafiz Paloš mu je na to odgovorio: „Ja sam tvoj i sve moje je tvoje, od toga svega što hoćeš da mi daš!“ Nesumnjivo je da su šejh Hasan i hafiz Paloš sa ovim djelima i riječima posvjedočili tipično islamsko bratstvo kakve primjere je moguće naći samo u postupcima hazreti Muhammeda, a.s., i Ashaba. Šejh Hasan baba je još više proširio u narodu nakšibendijski tarikati upravo zbog svoga amela.

Šejh hadži Mesud efendija Hadžimejlić, unuk šejh Hasan babe Hadžimejlića, prenosi nam neke detalje i anegdote iz života svoga djeda.

Menakibi šejh Hasan babe, ruhi šad olsun

Jednom kada je šejh Hasan baba krenuo na džumu u džamiju gdje je bio imam, idući, došao je na jedan brežuljak koji se zove Stjenčice. Imao je jedan štap u ruci i odjednom se zaustavio, okrenuo se tri puta okolo i onda je počeo lupati i mahati sa onim štapom po žarama (neki izvori tvrde da su u pitanju orasi, op.a.). Jedan komšija Hasan koji ga je vidio u takvom stanju, zovnuo ga je i upitao ga šta mu bi, ali on kao da ga nije čuo. Komšija Hasan je samo rekao, 'estagfirullah', misleći da ga nije džin uhvatio. Svo to vrijeme, šejh Hasan baba je udarao, mlatio i mahao sa svojim štapom po žari, dok nije čučnuo i rekao, 'elbamdulillah'.

Pričao je taj komšija Hasan dalje, 'Nisam šejh efendiju smio odmah ništa pitati, nego malo kasnije onako usput do džamije. Pitao sam ga, šta je to bilo s tobom, jesi li bolestan. Boli li te šta?' Šejh efendija mi je naredio, 'Nemoj nikom kazivati o ovome što si vidio. Doći će vrijeme gdje sam ja bio.'

PISMO ŠEJH ARIF SIDKIJA ŠEJH HASAN BABI

Uvaženi gospodine, sine naš,

Neka je zahvalnost i pohvala uzvišenom Gospodaru, svi neka se prijatno osjećaju, a stalne su dove za vaše dobro.

U pismu koje je ranije dobijeno od strane Abdi efendije data je obavijest da se priprema prodaja tamošnje zemlje i ostaloga, s tim da se izvrši selidba na ovu stranu, jasno je da je po tom pitanju pristanak dala i naša uvažena gospođa majka; kako god su sasvim jasne želje i nade svih nas da se što prije vidimo ovozemaljskim očima, smirenje vaše situacije iako izgleda da se ove naše dvije nade i želje poklapaju, to jest kako god je vaše ostajanje tamo za nas izvor naše čežnje za sastajanjem, tako vaš dolazak ovamo može značiti gubitak vašega mira i odmora; zbog toga mi želimo da zaštitimo vaš mir, pa i da podnosimo čežnju do određenog vremena; umjesto da dođete ovamo i da doživite pretpostavljene neprilike, pametnije i pogodnije će biti pošto se nismo još sastali s ovima ovdje i pošto mi nećemo moći da vam pomognemo u ispunjenju želje, sve dok se mi svi ne sastanemo onako kako želimo uz blagoslov dova za dobro, izjavljujemo da vaša namjera da napustite taj kraj nije pogodna.

Jer, i vama je poznato da je /moja/ selidba ovog siromaha ovamo ostvarena zahvaljujući vašem ostajanju tamo.

Znači, da vas nije bilo, ja, siromah, ne bih se selio i ostao bih tamo.

U tom slučaju, zbog nekih razloga, iako je teškoća koju tamo vidite nešto što se odnosi na nas, putem punomoći koja se odnosi na vas ovo će do određenog vremena biti vaše dobro, a za to neće nedostajati nagrada kod Allaha.....

15. decembra
1880. godine

Molitelj za dobro
sejjid Mehmed Arif

Bošča koja prekriva kuburu šejh Hasan-babe i na kojoj piše: Destur Ja Hu
Ja šejh Hasan Hilmi

Kada je došao pred džamiju, ljudi su bili nervozni. Čekali imama koji je kasnio, pa su nagađali zbog čega je mogao zakasnuti. Navodili su razne razloge koji su ga mogli zadržati i ljutili su što su morali čekati. Šejh efendija im se izvinuo i rekao im, *'Priznam da sam zakasnio ali nisam ni zbog čega to što ste vi razgovarali ovdje. Ja sam bio u drugom svijetu i nisam ni ženi rekao za ovo.'* Samo je još dodao, *'Znat će se za Hasan babu!'*

Nejse, tako klanjalo se i kroz nekoliko dana dode vijest da je u Turskoj bio veliki vojni okršaj. Govorili su sudionici u toj borbi, *'da nije bilo jednog čovjeka gologlavog sa dugom kosom, malo ćelavog po sredini glave, ne bi nikada dobili tu bitku. Kada je on došao i mabao sa svojom sabljom, ama i onaj vjetar od sablje je sjekao glave neprijatelju.'*

To je ono što je štapom lupao žaru, ali je to sve padalo k'o kosom pokošeno. A što je bio gologlav, to mu je bio pao ćulah boreći se. Bio je ćelav, ali sa strana je imao duge kosu koji bi savi ispod ćulaha. To je on uzeo od Pira nakšibendija.

Evlijanska merteba od zemlje je do neba

Šejh Hasan baba je volio otići u Fojnicu i biti tamo po tri dana. Jednom je tako, kad je došao, hodao ispred džamije i pored svojih ahababa, a nije ulazio u džamiju. Ovaj njegov način ponašanja ne razumiju oni koji nisu u tarika-

tu! U toj Gradskoj džamiji imam je bio Husni Numana-gić. Bio je to učen efendija u to vrijeme ali nije imao znanja o tarikatu; nije bio upoznat. Husni efendija je govorio: *'Eto vam vašeg šejba. Tri dana je on ovdje ispred džamije, prolazi, ezan uči, a njega nema u džematu. Zar vi mislite da je to šejh,'* navodeći hadis: *'Ko god čuje ezan i ikamet a ne dode u džemat, neka je njemu haram moj džennet, a halal moj džehennem.'* Medutim, na kraju trećeg dana, šejh Hasan baba je došao u džemat da klanja podne namaz. Svima je bilo čudno, ot-kud šejha u džamiji. Kada je zanijetio i svezao ruke, ugledao je čudan prizor. Odmah je predao selam, izašao na sofe, izvadio orahe iz džepa, pomalo tucao i jeo, dok su ostali u džamiji kanjali. Husni efendija je tada rekao: *'Eto tog šejba, čudi me da je ikako unišao u džamiju. Vidite da je prekinuo namaz i izašao. Evo ga nema među nama.'* Kada su vidjeli šejh Hasan babu kako sjedi na sofama a ispred njega ljuske od oraha, naruži ga Husni efendi: *'Nisi ni klanj'o u džematu. Sram te bilo! Što si prekin'o namaz? Šta te je to uhvatilo?'* Šejh Hasan baba mu blagim glasom odgovori: *'Pa de, vi recite meni, za kim ću ja klanjat? Imam vaš je otiš'o sa ženom dole na teferič, jer mu je žena rekla, nemoj se pred džamijom i sa džemattlijama zadržavati. Pobiti, čekat ću te, pa ćemo teferičiti.'* A da to ne bi bilo kao slučajno, potvrdiše mu da je negdje dole na livadama teferič. Šejh Hasan baba zatim nastavi: *'A mujezin vam otiš'o da čupa travu u svojoj avliji. Eh, de vi meni recite za kim ću ja klanjati?'* A muški imali običaj iza namaza sjesti u kafanu popiti kahvu i popričati, a i mujezinu žena rekla da požuri kući jer treba travu počupati između kaldrme. Obadvojica su znali šta su im žene rekle, dok ostali to nisu znali. Šejh Hasan baba više ništa nije govorio. Samo je otišao.

Onda je Husni efendija poslije tog događaja došao u Živčice. Stigao je rano i ušao u kuću šejh Hasan babe. Šejh

ga je pogledao i ne rekavši ništa, opet nastavio gledati kroz prozor. Husni efendija je nazvao selam, a šejh Hasan baba je odgovorio u sebi. Husni efendiji nije bilo nimalo ugodno, stoji u njegovoj kući, naziva mu selam, a šejh mu se ne obraća. U njemu vrije onaj nefis i progovori Husni efendija: „Vidi tako ti Boga, pa ja došao iz Fojnice tri sabata pješice sam išao da mehabetim s tobom, a ti okrećeš glavu od mene.“ Šejh Hasan baba ga je htio ispitati tako što mu nije pridavao važnost, nije mu odavao priznanje, jer Husni efendija je bio ulema. Ima u tome manija (značenje). Kaže se u predaji da hazreti Alija rekao: „**Ko nema prave pameti Allahovog dara, onda je njemu ko slijepcu namigivati, a onaj ko je od Allaha darovan, toliko vrijedi kao što sunce obasjava zemlju.**“ Tako je Husni ef. dolazio kod šejh Hasan babe koji ga je ojačao u tom duhovnom putu i primio je tarikat. Toliko je bio jak da je javno svima rekao koliko mu je bio značajan šejh. Pozvao je ulemu u svoju biblioteku i rekao im: „Evo, vidite ljudi šta sam ja bio prije, nije imalo značaja. A to što sam sad, imam koliko god hoćete kitaba, i uzmite koji god hoćete i pitajte me sve ću vam reći, ali ono što sam naučio i što sam dobio od šejh efendije - to vrijedi kao što sunce obasjava zemlju!“

Zato se kaže; *evlijanska merteba od zemlje je do neba.*

Ako imaš ti ištah, skini s vrata svoj gunah, pokloniće ti padišah

Ako ljudi imaju ljubav prema Allahu, Allah će poslati bereket koji će nagovjestiti i dati rješenje za nešto. Kod derviša je najvažnije da ima volju i ljubav, jer ako to dvoje ima to prolazi kroz cijelo tijelo. Tada derviš ima zebnju, osjeća se nekako čudno, trnci mu prolaze tijelom, podiže se dlaka i u zikiru kada te preplavi takav osjećaj skroz, onda koliko ti je jak duh, toliko se možeš uzdržati a da ne padneš u komu, u taj azali ezel...

Tako je bio jedan čovjek iz Prokosa, za čije ime se ne zna, ali je često dolazio kod šejh Hasan babe da primi tarikat. Bio je jako zagrijan i dvije godine je dolazio u tekiju priželjkivao da postane derviš, ali mu šejh Hasan baba nije davao znake od primanja. Išao je taj čovjek svugdje

Nišan i natpis na nišanu šejh Hasan-babe

gdje je šejh Hasan baba išao, na mevlude, sijela, zikrove dok šejh nije vidio da je on sazrio u tome, da gori, samo mu treba dati vird. Šejh Hasan baba mu ništa nije govorio nego jednom mu naredio da nešto uradi. Rekao mu je, ‘Ispred tekije ima gomila dubreta, a tamo u štali imaju tri sepeta. Od ta tri sepeta, proberi jedan i uzmi pa natrpaj dubreta i gore na njivu, na Alijin brijeg, istresi.’ Čovjek sav radostan sve govori, ‘Ejvallah, ejvallah.’ Od dragosti odletio u štalu, gledao one sepete i mislio se koji bi uzeo. Bila tri, jedan manji - lužnjak koji se koristi da se natovari na kornja. Pogledao onaj veliki što se u njega sijeno trpa, pa kazao, ‘Ej ti mali, nisi ti za mene, a ni ti lužnjak nisi ni ti za mene. Uze najveći sepet-ugrenica u kojem se nose drva, i ode nakupi dubreta pa još nagaza da može više stati. Teško je on to podigao, zaprtio se i na ledima nosio. Valjalo je to iznijeti, ono nije bilo dugo da se ide, ali je bilo teško. Nosio je on sepet a ono se ljuljalo desno-lijevo. Šejh Hasan baba je to gledao, pa mu naredi da spusti onaj sepet, zovnuo ga sebi i onda mu je dao evrad koji će učiti i devamiti. Veliki je ašik bio, taj je uvijek sa suzama zikr propratio, gorio dozivajući Allaha imenima. Dolazio je ovaj ašik da mu šejh pojača vird. On se sav zatalasa u zikiru na la ilahe illallah, eto kakav je bio derviš šejh Hasan babe. Jedni su vidjeli na njegovom kaburu nur. Pored njegovog nišana šejh hafiz Kjazim je dao da se zasadi drvo i da se sveže za nišan.

Svijet je išao tamo, učio Ja‘sine, pogotovo oni koji nisu imali djece. To je u Prokosu, kad se ide iz Fojnice prema Prokoškom jezeru.

Iz porodičnog blaga preuzeo i priredio dr. Čazim Hadžimjelić

